

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılıkları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının İncelenmesi**

Seyhan BOSTANCI^{1*} & Recep ÇAKIR²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

² Amasya Üniversitesi, Türkiye

Gönderilme Tarihi (Received): 20/10/2022

Kabul Tarihi (Accepted): 15/12/2022

Düzeltilme Tarihi (Revised): 08/12/2022

Yayınlanma Tarihi (Published): 28/12/2022

Özet

Bu çalışmanın amacı, erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıklarını ve dijital ebeveynlik farkındalıklarını belirlemektir. Araştırmaya okulöncesi dönemde çocuğu olan 457 ebeveyn katılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu doğrultuda veriler; kişisel bilgi formu, erken çocukluk ebeveyn medya aracılık ve dijital ebeveynlik farkındalık ölçekleri ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS istatistik programı ile betimsel analizler, bağımsız örneklem t testi, ANOVA, korelasyon ve regresyon testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalık düzeyleri ortalamanın biraz üzerindedir. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, dijital ebeveynlik farkındalıklarında ve çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışlarında cinsiyete, yaşa ve ebeveynlerin günlük internet kullanım sürelerine göre anlamlı farklılıklar bulunurken eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır. Ebeveynlerin medya aracılık davranışları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. İlişkinin yordanmasına yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre ebeveyn medya aracılığının dijital ebeveyn farkındalığına anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Ebeveyn, erken çocukluk, medya aracılık, dijital ebeveynlik farkındalığı

Investigation of the Mediations and Digital Parenting Awareness of Parents Who Have Early Childhood Children in Making their children Use Media

Abstract

The purpose of this study is to determine the mediators and digital parenting awareness of parents who have children in early childhood in making their children use media. 457 parents with children in the preschool period participated in the study. The correlational survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The data were collected with the early childhood parental media mediation scale, digital parenting awareness scale and personal information form. The collected data were analyzed using descriptive analysis, independent sample t-test, One Way Anova, correlation and regression tests with SPSS program. According to the results, the mediation behaviors and digital parenting awareness levels of parents who have children in early childhood in making their children use media are slightly higher than average. While there were significant differences in the digital parenting awareness and media mediation behaviors of parents who had children in early childhood according to gender, age and daily internet usage time of parents, there was no significant difference according to educational status. Also there is a positive relationship between the media mediation behaviors of parents and their awareness of digital parenting and that this relationship is statistically significant decisively. According to the regression analysis, it was concluded that parental media mediation has a positive significant effect on digital parental awareness.

Keywords: Parental, early childhood, media mediation, digital parenting awareness

*Sorumlu Yazar: E-mail: repeccakir@gmail.com

Orcid No: 0000-0002-2641-5007

** Bu makale, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürütülen tezsiz yüksek lisans proje çalışmasından üretilmiştir.

Atf (Citation): Bostancı, S., & Çakır, R. (2022). Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıkları ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education (TJJPED)*, 7(2), 86-116. **Doi:** 10.52797/tjped.1192163

GİRİŞ

Son yıllarda tüm dünyayla birlikte ülkemizde de internete ulaşımın kolaylaşmasıyla toplumun her kesiminde dijital teknoloji kullanımına olan ilginin arttığını görmekteyiz. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2021 yılında yapmış olduğu "hane halkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması" bulgularına göre 2021 yılında Türkiye'de evlerin % 92,0'nun evden internete erişim fırsatından yararlandığı gözlemlenmiştir. TÜİK (2021) verilerine göre günümüzde mobil internet bağlantısı ile internete erişim oranının (% 88,5) daha yüksek olduğu görülmektedir. Mobil araçların taşınabilirliği, boyutlarının küçük olması, düşük bütçeli ürünlerin artması ve çok yönlü kullanılabilir olması toplumun her kesiminde dijital teknolojilerin hızla yayılmasında önemli rol oynamıştır.

We Are Social'ın "*Dijital 2021: Dijitalin Durumuna İlişkin En Son Bilgiler*" raporuna göre; Dünyada Ocak 2021'de internet kullanan insan sayısı bir önceki yıla göre % 7,3 artarak 4,66 milyara ulaşmıştır. İnternet kullanıcılarının tüm cihazlarda kullandıkları internet günde ortalama 7 saattir ve insanların her gün internette geçirdiği zaman önceki yıllara göre artmıştır. Rapora göre günümüzde 5,22 milyar insan yani dünya nüfusunun % 66,6'sı cep telefonu kullanmaktadır. Bu sayı geçen yıldan % 1,8 daha fazladır. Dünyadaki sosyal medya kullanıcı sayısı da geçen yıla göre % 13 artarak 4,20 milyara ulaşmıştır. Bu sayı dünya nüfusunun % 53'ünden fazladır ve bir sosyal medya kullanıcısı ortalama günde 2 saat 25 dakikasını sosyal medyada harcamaktadır (Digital, 2021). Bu alandaki hızlı büyüme, sınırlılıkların az olması ve dijital uyaranlara kontrolsüz maruz kalma olumsuzluklara yol açmaktadır (İnci & Kandır, 2017). Sosyal medya etkili bir kitle iletişimi sağladığı için belirli kesimleri olumlu şekilde bilgilendirip yönlendirebildiği gibi kasıtlı olarak uydurma bilgilerle insanları yanlış yönlendirip, dolandırıp, tahrik ederek toplumda olumsuzluklar oluşturabileceği söylenebilir (Kurağ, 2014). Dijital ekranlar karşısında geçirilen sürenin uzamasıyla internet bağımlılığının artması, insanların yüz yüze iletişime daha az vakit ayırmasına ve yalnızlaşmasına sebep olmaktadır (Rosen, Lim, Carrier, Cheever, Lara-Ruiz & Rokkum, 2014).

Premsky (2001), 1980 yılından sonra doğan nesli dijital yerliler olarak tanımlamıştır ve Yalçın (2017) araştırmasında Premsky'nin dijital yerlileri tanımlarken nesilden kastedilenin sadece yaş olmadığını, dijital dünyadaki oluşumları anadili gibi kullanabilme becerisi olduğunu ifade etmektedir. Günümüzde de mobil araçların ve internetin neredeyse tüm hanelere girmiş olmasından dolayı Premsky'nin (2001) "dijital yerliler" tanımının içinde yer alan 0-6 yaş arasındaki çocuklar hayata dijital teknolojilerle iç içe olarak başlamakta ve zamanlarının büyük bölümünü televizyon, bilgisayar, tablet, akıllı telefon, dijital oyuncaklar gibi teknolojik araçlarla geçirmekte oldukları görülmektedir (Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı & Özdiçler, 2018; Aral & Doğan Keskin, 2018). 0-6 yaş aralığında olan erken çocukluk ya da okul öncesi dönem olarak tanımlanan dönem beyin gelişiminin en hızlı olduğu ve zekânın çevresel etkilerden en çok etkilendiği dönemdir (Kol, 2013). Connel, Lavricella ve Wartell (2015) araştırmalarında; erken çocukluk çağındaki çocukların diğer yaş gruplarındaki çocuklara göre ebeveynleriyle daha fazla vakit geçirdiklerini ifade etmektedirler ve ebeveynlerin çocuklarıyla ortak medya kullanma oranının en yüksek olduğu dönemin erken çocukluk dönemi olduğunu vurgulamaktadırlar. Ayrıca ebeveynlerin medya kullanım tarzlarının çocukların medya kullanımını ve medyaya karşı tutumunu etkilediği ifade edilmektedir (Coyne ve diğerleri, 2017). Bu nedenle çağımızda erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin dijital aletlerin riskli ve tehlikeli yönlerini tanımaları, faydalı yönlerinden istifade edip, güvenli kullanımı konusunda bilinçlenmeleri, çocuklarına rehberlik etmeleri ve çocuklarıyla ortak dijital deneyimler yaşamaları bir gereklilik haline gelmiştir (Aarsand, 2011; Yay, 2019).

Bazı ebeveynler, çocuklarının yaşına uygun, eğitici, merak ve keşif duygusu uyandıracak uygulamaları çocuklarıyla beraber izleyerek dijital medyanın çocuğun üzerindeki olumsuz

etkilerini azaltarak medyayı faydalı amaçlarla kullanma ve sosyalleşme yönünde olumlu rol model olup gerekli sınırlamaları koyabilirken, bazı ebeveynlerin ise çocuklarına karşı tutarsız davrandıklarını ve günlük işlerini yaparken çocuklarını meşgul etmek için veya çocuklarına bazı davranışları yaptırmak için teknolojik aletleri (TV, tablet, akıllı telefon vb.) ödül olarak kullandıkları ve sınır koyamadıkları görülmektedir (Chaudron & Beutel, 2015). Günümüzde ebeveynlerin çocuklarına dijital teknolojileri kullandırma tutumlarında tutarsızlıklar yaşadıkları ve net bir ebeveyn aracılık stratejilerinin olmadığı ortaya konmuştur (Beyens, Valkenburg & Piotrowski, 2019). Şen, Demir, Teke ve Yılmaz (2020) tarafından hazırlanan ebeveyn medya aracılık ölçeğiyle çocukların medya araçlarını kullanırken ebeveynlerin sergiledikleri aracılık tarzlarını belirlemeye yönelik bir çalışma yaparak ebeveynlerin bilinçli medya kullanan çocuklar yetiştirmede gerekli müdahaleleri fark etmelerine olanak tanıyabileceği düşünülmektedir. Ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin yüksek olması çocukları için en doğru ebeveyn medya aracılık davranışını seçmelerine de katkı sağlayacaktır. Adam Karduz ve Keleşoğlu (2020) yaptıkları araştırma sonucunda dijitalleşen dünyada ebeveynlerin en büyük problemini; çocukların teknolojik imkânlarla güvenli ve faydalı erişimlerini sağlarken, onları olumsuz etkilerden nasıl koruyacakları olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca erken çocukluk çağındaki çocukların dijital medya kullanımları hakkında ebeveynlerin nasıl bir tutum ve davranış içerisinde olmaları gerektiği konusunda hala araştırma eksikliği olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu araştırmalar ışığında; ebeveynlerin öncelikle var olan ebeveyn medya aracılık tutumlarının ve dijital ebeveyn farkındalıklarının incelenmesi doğru ebeveyn medya aracılığını ve dijital ebeveyn farkındalığını oluşturmak adına literatüre katkı sağlayacaktır.

Yurtiçinde yapılan alan yazın çalışması sonucunda; ebeveynlere özgü dijital ebeveynlik farkındalığına ve ebeveyn medya aracılıklarına ilişkin sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Dijital ebeveyn farkındalığına benzer çalışmalar (İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar & Yılmaz, 2018; Yaman, 2018) 6 yaş ve üzeri çocukların ebeveynlerine yönelik çalışmalardır. Medya aracılığına yönelik çalışmalarda (Çetinkaya & Sütçü, 2016; Ülken & Kılınç, 2018; Özsoy & Atılgan, 2018; Ergin & Kapçı, 2019) 9 yaş ve üzeri çocukların ebeveynlerine yönelik çalışmalardır. Vural-Şen (2020) ve Yıldırım (2021) araştırmalarında erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerin medya aracılıklarının dijital ebeveynlik farkındalığından farklı değişkenlerle ilişkisini araştırmışlardır.

Dijital ebeveynlik farkındalığı ve ebeveyn medya aracılık alanlarında yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde; ülkemizde yapılan araştırmalara oranla daha geniş kapsamlı ve daha eskiye dayanan araştırmalar olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Örnek olarak Kirwill'in (2009) 18 Avrupa ülkesinden aldığı verilerle hazırladığı farklı kültürlerin çocuklarının internet kullanımında ebeveyn arabuluculuklarını belirlemedeki etkisi üzerine yaptığı araştırmayı gösterebiliriz. Shin ve Li (2017), Chen ve Shi (2019) ve Rodideal (2020) erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerin medya aracılık boyutları üzerine araştırmalar yapmışlardır. Dijital ebeveynlik farkındalığına yönelik araştırmaların (Livingstone & Helsper, 2010; Wong, Ho & Chen, 2015; Mascheroni & Olafsson, 2016; Livingstone ve diğerleri, 2018) genel olarak ebeveynlerin dijital araçları kullanımına yönelik istatistiksel araştırmalar olması bu alanda yapılan araştırmaların sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Dijital Çağda Çocuk

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında çok küçük yaşlarda dijital cihazları oyunlarında, sosyal yaşamlarında ve öğrenmelerinde kullanmaya başlayan çocuklar, teknolojiye çok çabuk adapte olup teknolojiyi hayatlarının bir parçası gibi kullanarak tam anlamıyla “dijital yerliler” (Pensky, 2001; Yalçın, 2017) haline geliyorlar. Aral ve Doğan Keskin (2018) yaptığı “Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi” araştırmasında; “0-

6 yaş arasındaki çocukların % 44,8'i cep telefonu, % 43,1'i tablet, % 21'i bilgisayar kullanmakta ve % 70,2'si televizyon izlemektedir. Araştırmada 0-6 yaş arasındaki çocukların bu cihazları en fazla "çizgi film izleme" ve "dijital oyun oynama" amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

UNICEF 2017 yılında yayınladığı "*Dijital Bir Dünyada Çocuklar*" adlı raporunda dünyadaki her 3 internet kullanıcılarından birinin çocuk olduğunu ve çocukları dijital tehlikelerden korumak için güvenli internet erişimlerini artırmak adına yeterli çalışmaların yapılmadığını belirtiyor (UNICEF, 2017). Ayrıca raporda; devletlerin ve özel sektörün teknolojinin hızlı gelişimine ayak uyduramaması sonucu, çocukları dijital dünyanın tehlike ve risklerinden koruma konusunda yetersiz kaldığı vurgulanmaktadır. UNICEF'in raporuna göre bu risk ve tehlikeler arasında "Çocukların özel bilgilerinin kötü amaçlar için kullanılması, zararlı içeriğe erişim ve siber zorbalık, derin web gibi dijital ağlar, insan ticareti ve sipariş üzerine çocuğun online cinsel istismarı" gibi sömürü ve istismarın en kötü biçimleri yer almaktadır.

Dijital cihazların çocuklarda kontrolsüz ve süre sınırı olmadan kullanılması, çocukların beden-ruh sağlıkları ve davranışsal gelişimlerinde olumsuzluklara yol açmaktadır (Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı & Razak Özdiñler, 2018). Taklit ve örnek alma yoluyla davranışlarını şekillendiren çocuklar; olumsuz davranışlara sebep olabilecek dijital oyunlardan, videolardan çıkarımlar yaparak olumsuz etkilenebilmektedir. Ayrıca, ekran karşısında çok uzun zaman geçiren çocuklarda, asosyal davranışlar ve empati kurma yeteneklerinde azalma görülebilmektedir (Yavuzer, 2003). Akademik başarı düzeyinin düşük olduğu öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı riskinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Hamutoğlu, Gezgin, Samur & Yıldırım, 2018). Aşırıya kaçan dijital cihaz kullanımı, fiziksel aktiviteyi azalttığı için obeziteyle pozitif ilişkili olduğu bildirilmiştir (Mitchell, Pate, Beets & Nader, 2013). Ekranla sürekli olarak bakmak göz sağlığına ve kas yapısına olumsuz etkilerde bulunduğu bildirilmiştir (Howie, Coenen, Campbell, Ranelli & Straker, 2017).

Tehlikeli tarafları olsa da günümüz gereksinimleri teknoloji kullanımını tercih olmaktan çıkarıp gereklilik haline dönüştürmüştür (Demir & Özmantar, 2013). Çocuklarda kontrolsüz ve aşırı internet kullanımının yol açtığı olumsuzlukların; teknolojik araçların süresi, içeriği ve çocukların yaşlarına uygunluğu göz önünde bulundurularak kullanıldığında çocukların sosyal, bilişsel, psikomotor ve dil gelişimlerinde ve öğrenmelerindeki etkileri olumluya dönüşebilmektedir (Yengil, Güner & Topakkaya, 2019; Paciga & Donohue, 2017). Çocukların bilinçli bir şekilde teknolojiyi kullanmalarının; pozitif risk almaya özendirildiği, empatiyi, özgüveni ve merakı arttırdığı, dikkat çekmeye yardımcı olduğu ve çocukların gelişimini bütünsel olarak destekleyeceği bildirilmiştir (Paciga & Donohue, 2017). Erken çocukluk döneminde teknoloji kullanımının uygunluğu konusunda kararsızlıklar olsa da, uzmanlar teknoloji ve medyanın uygun şekillerde kullanıldığı zaman çocukların öğrenmelerini ve ilişkilerini olumlu yönde destekleyebileceğini kabul etmişlerdir (Paciga & Donohue, 2017).

Erken Çocukluk Döneminde Ebeveynin Etkisi

Erken çocukluk dönemi insanın 0-6 yaş arasındaki dönemini kapsar. Erken çocukluk döneminde kişinin sosyal davranışları, kişiliği, zihinsel yetenekleri büyük oranda şekillenir (Kol, 2013). Erken çocukluk çağındaki çocukların keşfedicilik oranları, öğrenme hızları ve neler öğrenebilecekleri, çocukların çevrelerinin onlara ne kadar destek olduğuna ve onlara sağladıkları olanaklara bağlıdır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutum ve davranışları, çocukların hayatlarının ileri ki yıllarında alışkanlıklarını, değer yargılarını ve karakterlerini etkiler (Oktay, 2006). Bu sebeple erken çocukluk döneminde aile ortamı ve aile ortamının özellikleri, çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Kenar, 2012).

Son yıllarda teknolojinin hızla gelişmesi ve bilgi toplumuna geçilmesiyle birlikte çocuğun temel yaşam alanı olarak kabul edilen aile kavramının yapısında ve ebeveyn rollerinde değişimler

meydana gelmektedir (Akçalı, 2020). Dijital teknolojilerin içinde doğup kullanan çocuklar ile sonradan öğrenen ebeveynler arasında dijital beceri, dijital dünyayı algılama ve bakış açısı alanlarında önemli düzeyde farklar vardır (TEDMEM, 2020). Bu sebeple teknolojik cihazların kullanımının sadece çocuk yönünden ele alınması değil, ebeveyn odaklı çocuğa yaklaşmak yönünden de ele alınması önem kazanmaktadır. Anne ve babaların özellikle erken çocukluk çağında çocuklarının dijital cihaz ve internet kullanımlarında gelişim düzeylerini arttıracak çocuk dostu, güvenli uygulamalara yönlendirerek çocuklarına yol gösterici olmaları gerekmektedir (Zehir ve diğerleri, 2019).

Ebeveyn Medya Aracılığı

Clark (2011) ebeveyn medya aracılığını; ebeveynlerin çocuklarının teknolojik araçları (TV, video oyunları, mobil medya) kullanma alışkanlıklarını düzenleme davranışları olarak tanımlamaktadır. Medya aracılık stratejileri başta çocukların televizyon izleme alışkanlıklarını düzenlemek için uygulanırken; cep telefonları, bilgisayarlar, tabletler, oyun konsolları olarak tanımlanan dijital ve mobil medya bağlantılı eğlence sağlayan cihazların evlere girmesiyle birlikte ailenin medya aracılık şeklini değiştirmiştir (Clark, 2011). İnternet ve medya araçlarının çocuklar tarafından yoğun bir şekilde kullanılmasıyla internetin tehlike oluşturabilecek durumdan ailelerin endişe duymasıyla “ebeveyn medya aracılık” uygulamalarının önemini arttığı belirtilmektedir (Eastin, Greenberg & Hofschire, 2006).

Ebeveyn medya aracılığı; “*aktif aracılık, kısıtlayıcı aracılık, pasif/birlikte izleme*” olarak üç temel boyutta ele alınmıştır (Rodideal 2020; Valkenburg, Krccmar, Peeters & Marseille 1999). Aktif aracılık; ebeveynin çocuğuyla karşılıklı konuşarak, birlikte eleştirel yorumlar yaparak çocuğuna medyanın iyi ve kötü yanlarını açıklaması olarak açıklanmıştır (Shin & Li 2017). Kısıtlayıcı aracılık; çocukların medyayı kullanmalarında zaman, yer, içerik gibi konuları ebeveynin düzenlemesi ve gerekli kısıtlamalar yapmasıdır (Shin & Li 2017; Rodideal, 2020). Pasif aracılık/birlikte izleme ise çocuğun medyayı kullanırken ebeveynin hiç müdahale etmemesi, çocuğu yönlendirmemesi olarak belirtilmiştir (Shin & Li, 2017; Rodideal, 2020).

(Chen & Shi, 2019; Rodideal, 2020) yaptıkları araştırmada; 3-7 yaş arası çocukları olan ailelerde; kısıtlayıcı arabuluculuğun çocukların medya kullanma zamanını azaltmada daha etkili olduğu; medyanın risklerinin görülme sıklığını azaltmada ve çocukların eğitimini kolaylaştırmada ise aktif aracılık ve birlikte kullanımın daha etkili olduğu görülmüştür. Birlikte izleme/pasif arabuluculuk tek başına kullanıldığında ise çocuğa sadece bakıcılık yapma, oyalama gibi etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Ebeveyn medya aracılığı üzerine son zamanlarda yapılan araştırmalar, hem ‘kısıtlayıcı aracılık’ hem de ‘aktif aracılık’ uygulamalarının, çocuklar üzerinde saldırgan davranış, madde kullanımı, yaşa uygun olmayan cinsel davranış gibi olumsuz medya etkilerini azaltabildiğini göstermiştir. Arabulucu ebeveynler, hangi tarzda olursa olsun çocuklarını medya ile hiçbir zaman yapayalnız bırakmamaktadır (Coyne ve diğerleri, 2017).

Dijital Ebeveynlik

Ebeveynlik kavramı, “çocuğu bilişsel, sosyal, duyuşsal ve fiziksel gelişim alanlarında yetiştirmekle sorumlu olan biyolojik ya da evlat edinen anne ve baba” olarak tanımlanabilir (Luster & Haddow, 2006). Yaşadığımız her çağın gereksinimlerine göre ebeveynlerin sorumlulukları ve görevleri de değişim göstermektedir. İçinde bulunduğumuz dijital çağda, teknolojinin günlük hayatın bir parçası haline gelmesiyle ebeveynlerin sorumluluklarına; çocukların dijital dünyasında iyi bir rehber olabilme, onları güvende tutma ve teknolojinin doğru kullanım şekillerini çocuklarına aşılayabilme özellikleri eklenerek “dijital ebeveynlik” kavramı ortaya çıkmıştır (Lupton, Pedersen & Thomas, 2016; Yay, 2019). Dijital ebeveynlik; dijital dünyanın gerekliliklerini yadsımayan, temel seviyede dijital araçları kullanma becerisine sahip

olan, dijital araçların doğru kullanımıyla ilgili rol model olan, dijitalleşmenin hızla geliştiği dünyada fırsatların farkında olan ve çocuğunu çevrimiçi ve internet ortamlarının zararlarından koruyabilen, insan haklarına gerçek hayatta olduğu gibi sanal ortamlarda da aynı şekilde saygı duyulması gerektiğini çocuğuna aşıl原因 ve teknolojik gelişmelere daima açık kişiler olarak tanımlanmaktadır (Yurdakul, Dönmez, Yaman & Odabaşı, 2013; Yaman, 2018; Yılmaz, 2018). Ebeveynlerin çocuklarını dış dünyadaki tehlikelerden koruyup; nerede, kimlerle oynadığını takip edip, denetlediği gibi sanal dünyada da çocuklarını denetlemeleri ve rehberlik yapmaları tehlikeli sonuçlarla karşılaşmamak için gereklidir (Canbek & Sarıoğlu 2007; Odabaşı, Kabakçı & Çoklar 2007).

Dijital Ebeveynlik Farkındalığı

Dijitalleşmenin ilk dönemlerinde ebeveynler dijital uyaranların çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri hakkında yeterli bilgi sahibi değillerdi ve bu dönemde çocuklar kontrolsüzce dijital kaynaklara maruz bırakıldı (Chaudron & Beutel, 2015). Televizyon karşısında uzun süreler oturtulan, tabletle yemek yedirilen, yolculuk yaparken elinde tablet olan çocuklar yetiştirildi. İlerleyen zamanlarda yapılan araştırmalar dijital uyaranlara kontrolsüz maruz kalmanın olumsuz etkilerini ortaya koymuştur (Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı & Razak Özdiçler, 2018; İnci & Kandır, 2017). Çocukların teknoloji bağımlılığı geliştirmemesi ve dijitalleşmenin çocukları olumsuz etkilememesi için ebeveynler çocuklarına farkındalık kazandırmalıdır (Yay, 2019). Bunun için öncelikle ebeveynler kendi dijital kaynaklarını ve bu kaynaklara ayırdıkları zamanı düzenleyerek aynı düzeni çocuklarının kullanım alışkanlığı üzerinde sağlaması gerekir (Ebcin, 2017). Fakat uzmanlar ebeveynlerin sınırları belirlemede yeteri kadar bilinçli davranmadıklarını bildirmektedirler (Güven, 2018).

Yurdakul ve diğerleri (2013) ebeveynlerin farkındalık düzeylerinin yüksek olabilmesi için; dijital medya ortamlarındaki olumsuzlukların, tehlikelerin farkında olmaları ve çocuğunun çevrimiçi ortamlarda ve dijital medya araçlarında ne yaptığını bilme ve takip etme becerisine sahip olmaları gerektiğini bildirmiştir. Dijital ebeveynlik farkındalığının boyutlarını belirlemek ise ebeveynlerin dijital farkındalıklarını araştırmada ve ailelere danışmanlık alanında önemli katkılar sunmaktadır (Manap & Durmuş, 2020). ABD’de erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin dijital araç kullanım alışkanlıklarının çocukların dijital araç kullanım alışkanlıklarını yordayıp yordamadığı üzerine yapılan araştırmada; ebeveyn ve çocuklar açısından çoğunlukla harcanan zamanın TV, bilgisayar, akıllı telefon ve tablet aracılığıyla gerçekleştirildiğini belirtmiş ve ebeveynlerin ekran süresinin çocukların harcadığı ekran süresini güçlü bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşmışlardır (Lauricella, Wartella & Rideout, 2015). Kaspersky Lab & Shamel (2016) tarafından dijital ebeveynlik üzerine yapılan nicel araştırmada; ailelerin yüzde 59’u çocuklarıyla birlikte yaptıkları en yaygın etkinliğin televizyon izlemek olduğu, ebeveynlerin en çok internet bağımlılığından kaygı duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Yurtiçinde yapılan çalışmaların sonucuna göre; ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları, riskler ve fırsatlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, yeterince zaman ayırmadıkları ve internet kullanımını kontrol etmeye yetecek dijital becerilerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yalçın & Duran, 2017; Özsoy & Atılğan, 2018).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıklarının ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının belirlenmesi ve aralarındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Bu problem doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları dijital ebeveynlik farkındalıklarını yordamakta mıdır?
2. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları ne düzeydedir?
3. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
4. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
5. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları günlük internet kullanım sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?
7. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında nasıl bir ilişki vardır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel araştırma tekniklerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak hazırlanmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha çok sayıdaki değişkenler arasında birlikte değişim varlığını ya da derecesini belirlemeyi hedefleyen bir araştırma türüdür (Karasar, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Çorum ve Samsun ilinde erken çocukluk dönemde çocukları olan ebeveynler oluştururken örnekleme, Çorum ve Samsun ilinde MEB'e bağlı; bağımsız anaokulları, ilk ve ortaokullar bünyesindeki anasınıfları ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören 457 çocuğun ebeveyni oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerinin Dağılımı

		N	%
Çocuğun yaşı	3	58	12,7
	4	106	23,2
	5	185	40,5
	6	108	23,6
Ebeveyn yaşı	20-29	91	19,9
	30-39	270	59,1
	40 ve üzeri	96	21,0
Cinsiyet	Kadın	364	79,6
	Erkek	93	20,4
Eğitim durumu	İlkokul	31	6,6
	Ortaokul	58	12,7
	Lise	111	24,3

	Önlisans	63	13,6
	Lisans	165	36,1
	Yükseklisans/doktora	30	6,7
Meslek	Evhanımı	203	44,4
	Serbest meslek	37	8,1
	Memur	38	8,3
	İşçi	32	7,0
	Polis/asker	3	,7
	Öğretmen/akademisyen	74	16,2
	Mühendis	7	1,5
	Doktor/hemşire	28	6,1
	Emekli	4	,9
	Diğer	31	6,8
Kaç yıldır internet kullanıyorsunuz	0-1 yıl	9	2,0
	2-3 yıl	36	7,9
	4-5 yıl	53	11,6
	6-7 yıl	70	15,3
	8 yıl ve üzeri	289	63,2
Günlük internet kullanım sıklığı	1-3 saat	311	68,1
	4-6 saat	109	23,9
	7 saat ve üzeri	37	8,1

Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların çocuklarının yaşlarına bakıldığında 58 (%12,7) katılımcının 3, 106 (%23,2) katılımcının 4, 185 (%40,5) katılımcının 5 ve 108 (%23,6) katılımcının ise 6 yaşında çocuklarının olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş aralığına bakıldığında 91 (%19,9) katılımcının 20-29, 270 (%59,1) katılımcının 30-39, 96 (%21,0) katılımcının ise 40 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir. Araştırma grubunda yer alan katılımcıların 364'ü kadın (%79,6) ve 93'ü erkektir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında ilkokul 31 (%6,6), ortaokul 58 (%12,7), lise 111 (%24,3), ön lisans 63 (%13,6), lisans 165 (%36,1) ve yüksek lisans ve doktora 30 (%6,7) olduğu görülmektedir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların meslek gruplarına bakıldığında 203 (%44,4) katılımcının ev hanımı, 37 (%8,1) katılımcının serbest meslek, 38 (%8,3) katılımcının memur, 32 (%7,0) katılımcının işçi, 3 (%0,7) katılımcının polis/asker, 74 (%16,2) katılımcının öğretmen/akademisyen, 7 (%1,5) katılımcının mühendis, 28 (%6,1) katılımcının doktor/hemşire, 4 (%0,9) katılımcının emekli ve 31 (%6,8) katılımcının ise diğer meslek gruplarında çalıştığı görülmektedir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların kaç yıldır internet kullandıklarına bakıldığında 9 (%2,0) katılımcının 0-1 yıl, 36 (%7,9) katılımcının 2-3 yıl, 53 (%11,6) katılımcının 4-5 yıl, 70 (%15,3) katılımcının 6-7 yıl ve 289 (%63,2) katılımcının ise 8 yıl ve üzeri süredir internet kullandığı görülmektedir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların günlük internet kullanım sürelerine bakıldığında 1-3 saat arasında internet kullanan katılımcı sayısının 311 (%68,1), 4-6 saat arasında kullanan katılımcı sayısının 109 (%23,9) ile 7 ve üzeri saat arasında internet kullanan katılımcı sayısının 37 (%8,1) olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Erken Çocukluk Ebeveyn Medya Aracılık Ölçeği

Bu araştırma kapsamında erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarına medya kullandırmadaki aracılıklarını ölçmek amacıyla Şen, Demir, Teke ve Yılmaz, (2020) tarafından geliştirilen erken çocukluk ebeveyn medya aracılık ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 43 madde ve 6 faktörden (aktif destekleyici, kısıtlayıcı destekleyici, kısıtlayıcı sınırlayıcı, aktif yorumlayıcı, kısıtlayıcı engelleyici, aktif sınırlayıcı) oluşan, ölçek maddeleri 1-5 arası puanlanacak biçimde beşli likert tipi ölçektir. Ölçeğin yapı geçerliği çalışmalarında Temel Bileşenler Analizi (TBA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır (Şen, Demir, Teke ve Yılmaz, 2020). Ölçek geneli Cronbach alfa katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği

Bu araştırma kapsamında ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarını ölçmek amacıyla Manap ve Durmuş'un (2020) geliştirdiği dijital ebeveynlik farkındalık ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 16 madde ve 4 faktörden (olumsuz model olma, dijital ihmal, verimli kullanım, risklerden koruma) oluşmaktadır ve maddeleri 1-5 arası puanlanacak şekilde beşli likert tipindedir. Ölçeğin yapı geçerliği çalışmalarında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Ölçeğin toplamı için iç tutarlılık katsayısı .733, ölçeğin tamamına ait varyans % 57.56 olarak belirlenmiştir (Manap & Durmuş, 2020).

Kişisel Bilgi Formu

Form, araştırmaya katılan ebeveynlerin cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, meslek bilgisi, kaç yıldır internet kullandığı, günlük internet kullanma sıklığı ve çocuğunun yaşı hakkında bilgilerin elde edilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Veri Analizi

Araştırmaya katılan ebeveynlerden kişisel bilgi formu, Dijital Ebeveyn Farkındalık ve Erken Çocukluk Ebeveyn Medya Aracılık ölçekleri ile toplanan veriler IBM SPSS 26 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım özelliği gösterip göstermediği analizi sonucunda, araştırma sonuçlarına göre parametrik testler kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2020). Aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel analizlerin yanı sıra, katılımcıların bilgi formunda yer alan değişkenler ile ilgili olarak bağımsız örneklem t-testi, korelasyon testi, regresyon analizi ve tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) kullanılmıştır.

BULGULAR

1. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları birbirlerini yordamakta mıdır?

Bu alt probleme cevap vermek için parametrik analizlerden Basit Doğrusal Regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının, Medya Aracılıklarını Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi

Yordayan	B	Std. Hata	BETA	T	P	R	R ²	F	B (REG. K)	p
EMA	2,790	,194	,249	14,405	,000	,249 ^a	,062	29,948	,348	,000

İlişkinin yordanmasına yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre ebeveyn medya aracılığının dijital ebeveyn farkındalığına anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (R=0,249;

$R^2=0,062$; $p<0,05$). Ebeveyn Medya Aracılığının puanlarının Dijital Ebeveyn Farkındalık puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır ($F=29,948$; $p<0,05$). Dijital ebeveyn farkındalık bağımsız değişkenin beta katsayısı $0,249$ 'dur. Regresyon modelinin analiz sonucuna göre; erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının ebeveyn medya aracılığı değişkenini toplam varyansın % 6.2 oranında etkilediği görülmektedir ($R^2=0,062$).

2. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları ne düzeydedir?

Tablo 3'te bu soru ile ilgili bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Ebeveyn Medya Aracılık Ölçeği Alt Boyutları ile Birlikte Ortalama Değerleri

Alt Boyutlar	Min.	Max.	\bar{X}	S.S
Aktif-Destekleyici	1,14	5,00	3,5821	,72611
Kısıtlayıcı-Destekleyici	1,27	5,00	4,0577	,63818
Aktif-Sınırlayıcı	1,00	5,00	3,4852	,81291
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	1,67	5,00	4,4825	,55929
Kısıtlayıcı-Engelleyici	1,50	5,00	3,2051	,56211
Aktif-Yorumlayıcı	1,00	5,00	4,1969	,75641
Ebeveyn Medya Aracılık toplam	1,56	4,86	3,8425	,50029

Tablo 3 incelendiğinde ebeveyn medya aracılık ölçeğinde en yüksek ortalamaya kısıtlayıcı-sınırlayıcı ($\bar{X}=4,48$) alt boyutun, en düşük ortalamaya ise kısıtlayıcı-engelleyici ($\bar{X}=3,20$) alt boyutunun sahip olduğu görülmektedir. Ebeveyn medya aracılık ölçeğinin ve alt boyutlarının toplam puanının ortalamasının üstünde olduğu fakat çok yüksek olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği Alt Boyutları ile Birlikte Ortalama Değerleri

Alt Boyutlar	Min.	Max.	\bar{X}	S.S
Olumsuz Model Olma	1,75	4,50	3,1636	,42299
Dijital İhmal	1,00	4,50	2,9568	,54453
Verimli Kullanım	1,75	4,50	3,0755	,47271
Risklerden Koruma	1,25	4,75	2,8877	,52785
DEF Toplam	1,81	4,00	3,0208	,35680

Tablo 4 incelendiğinde dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinde en yüksek ortalamaya olumsuz model olma ($\bar{X}=3,16$) alt boyutu sahipken en düşük ortalamaya risklerden koruma ($\bar{X}=2,88$) alt boyutunun sahip olduğu görülmektedir. Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin ve alt boyutlarının toplam puanının ortalamasının üstünde olduğu fakat çok yüksek olmadığı görülmektedir.

3. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Bu alt probleme cevap vermek için parametrik analizlerden biri olan bağımsız örneklem t testi (independent sample t test) analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyetler Açısından Ebeveyn Medya Aracılık Davranışları Arasındaki Farklılığın Analizi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S	sd	t	p
ADES	Kadın	364	3,6162	,72906	455	1,993	,047*
	Erkek	93	3,4485	,70241			
KDES	Kadın	364	4,1014	,63765	455	2,921	,004*
	Erkek	93	3,8866	,61419			
ASIN	Kadın	364	3,5316	,81588	455	2,425	,016*
	Erkek	93	3,3038	,77919			
KSIN	Kadın	364	4,5046	,56175	455	1,673	,095
	Erkek	93	4,3961	,54391			
KENG	Kadın	364	3,2026	,57044	455	-,190	,849
	Erkek	93	3,2151	,53109			
AYOR	Kadın	364	4,2321	,77408	455	1,975	,049*
	Erkek	93	4,0591	,66899			
EMA toplam	Kadın	364	3,8752	,50036	455	2,787	,006*
	Erkek	93	3,7144	,48161			

Bağımsız örneklem t testi analiz sonuçlarına göre ADES alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=3,61$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=1,993$; $p<0,05$). KDES alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=4,10$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=2,921$; $p<0,05$). ASIN alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=3,53$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=2,425$; $p<0,05$). AYOR alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=4,23$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=1,975$; $p<0,05$). Ebeveyn medya aracılık toplam analizi sonucuna göre genelde kadınların ortalamaları erkeklerin ortalamasından daha yüksektir ve aralarında kadınlar lehine istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=2,787$; $p<0,05$).

Tablo 6. Cinsiyetler Açısından Dijital Ebeveynlik Farkındalık Düzeyleri Arasındaki Farklılığın Analizi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S	sd	t	p
OMO	Kadın	364	3,1882	,40946	455	2,475	,014
	Erkek	93	3,0672	,46207			
Dİ	Kadın	364	2,9670	,54128	455	,796	,427
	Erkek	93	2,9167	,55821			
VK	Kadın	364	3,0975	,46551	455	1,978	,049
	Erkek	93	2,9892	,49304			
RK	Kadın	364	2,8823	,52886	455	-,428	,669
	Erkek	93	2,9086	,52620			
DEF toplam	Kadın	364	3,0336	,34837	455	1,526	,128
	Erkek	93	2,9704	,38589			

Bağımsız örneklem t testi analiz sonuçlarına göre OMO alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=3,18$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=2,475$; $p<0,05$). VK alt boyutunda kadınların ortalaması ($\bar{X}=3,09$) daha yüksektir ve aralarında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t(455)=1,978$; $p<0,05$). Dijital ebeveynlik farkındalık toplam analizi sonucuna göre kadınların ortalaması, erkeklerin ortalamasından daha yüksektir ($t(455)=1,526$; $p>0,05$).

4. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

Bu alt probleme cevap vermek için öncelikle betimsel sonuçlar incelenerek sonrasında parametrik analizlerden biri olan One Way Anova analizi yapılmıştır.

Tablo 7. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Yaşa Göre Betimsel Sonuçlar

	Yaş	N	\bar{X}	S.S.
Aktif-Destekleyici	20-29 arası (1)	91	3,6272	,70797
	30-39 arası (2)	270	3,5772	,73556
	40 ve üzeri (3)	96	3,5528	,72178
	Toplam	457	3,5821	,72611
Kısıtlayıcı-Destekleyici	20-29 arası (1)	91	4,1129	,68880
	30-39 arası (2)	270	4,0707	,61279
	40 ve üzeri (3)	96	3,9687	,65633
	Toplam	457	4,0577	,63818
Aktif-Sınırlayıcı	20-29 arası (1)	91	3,4890	,94201
	30-39 arası (2)	270	3,4852	,78186
	40 ve üzeri (3)	96	3,4818	,77480
	Toplam	457	3,4852	,81291
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	20-29 arası (1)	91	4,6117	,52000
	30-39 arası (2)	270	4,4630	,57112
	40 ve üzeri (3)	96	4,4149	,54772
	Toplam	457	4,4825	,55929
Kısıtlayıcı-Engelleyici	20-29 arası (1)	91	3,1868	,58995
	30-39 arası (2)	270	3,2056	,56243
	40 ve üzeri (3)	96	3,2214	,53909
	Toplam	457	3,2051	,56211
Aktif-Yorumlayıcı	20-29 arası (1)	91	4,2747	,69926
	30-39 arası (2)	270	4,1769	,79466
	40 ve üzeri (3)	96	4,1797	,69840
	Toplam	457	4,1969	,75641
EMA Toplam	20-29 arası (1)	91	3,8952	,51028
	30-39 arası (2)	270	3,8397	,49815
	40 ve üzeri (3)	96	3,8004	,49758
	Toplam	457	3,8425	,50029

Tablo 7 incelendiğinde; aktif-destekleyici ($\bar{X}=3,62$), kısıtlayıcı-destekleyici ($\bar{X}=4,11$), aktif-sınırlayıcı ($\bar{X}=3,48$), kısıtlayıcı-sınırlayıcı ($\bar{X}=4,61$), aktif-yorumlayıcı ($\bar{X}=4,27$) alt boyutlarında ve ebeveyn medya aracılık ($\bar{X}=3,89$) ölçeği toplam değerlerinde 20-29 yaş arası en yüksek ortalamaya sahiptir. Kısıtlayıcı-engelleyici alt boyutunda 40 yaş ve üzeri yaş grubu en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,22$). Tablo 7’de ebeveynlerin medya aracılıkları ve alt boyutları yaş gruplarına göre farklılaşma göstermektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır.

Tablo 8. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Yaşa Göre Farklılıklarını Gösteren Anova Tablosu

		Karelerin Toplamı	sd	Karelerin Ortalaması	f	p
EMA Toplam	Gruplar arası	,425	2	,213	,849	,429
	Grup içi	113,709	454	,250		
	Toplam	114,134	456			
Aktif-Destekleyici	Gruplar arası	,273	2	,137	,258	,772
	Grup içi	240,144	454	,529		

	Toplam	240,418	456			
Kısıtlayıcı- Destekleyici	Gruplar arası	1,082	2	,541	1,331	,265
	Grup içi	184,636	454	,407		
	Toplam	185,719	456			
Aktif-Sınırlayıcı	Gruplar arası	,002	2	,001	,002	,998
	Grup içi	301,335	454	,664		
	Toplam	301,338	456			
Kısıtlayıcı- Sınırlayıcı	Gruplar arası	2,061	2	1,030	3,328	,037*
	Grup içi	140,577	454	,310		
	Toplam	142,638	456			
Kısıtlayıcı- Engelleyici	Gruplar arası	,056	2	,028	,088	,916
	Grup içi	144,025	454	,317		
	Toplam	144,080	456			
Aktif-Yorumlayıcı	Gruplar arası	,688	2	,344	,600	,549
	Grup içi	260,213	454	,573		
	Toplam	260,901	456			

Tablo 8 incelendiğinde, kısıtlayıcı-sınırlayıcı alt boyutunda ebeveynlerin yaş değişkenleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F(2,454)= 3,328$; $p<0.05$). Farklılık düzeyleri belirlenirken Levene istatistiği sonuçlarına göre varyanslar homojen olduğu için Post Hoc Scheffe testi tercih edilmiştir. Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre 20-29 yaş arasındaki ebeveynlerin kısıtlayıcı sınırlayıcı aracılık davranış düzeylerinin 30-39 yaş arasındaki ebeveynlere göre; 30-39 yaş grubundaki ebeveynlerin ise 40 ve üzeri yaş grubundaki ebeveynlere göre anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Dijital ebeveyn farkındalık ölçeği yaşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için One Way Anova analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğinin Yaşa Göre Betimsel Sonuçları

		N	\bar{X}	SS
DEF Toplam	20-29 arası	91	3,0321	,29728
	30-39 arası	270	2,9988	,35924
	40 ve üzeri	96	3,0716	,39725
	Toplam	457	3,0208	,35680
Olumsuz Model Olma	20-29 arası	91	3,1731	,41112
	30-39 arası	270	3,1556	,39966
	40 ve üzeri	96	3,1771	,49593
	Toplam	457	3,1636	,42299
Dijital İhmal	20-29 arası	91	2,9890	,48003
	30-39 arası	270	2,9315	,57231
	40 ve üzeri	96	2,9974	,52251
	Toplam	457	2,9568	,54453
Verimli Kullanım	20-29 arası	91	3,0495	,47025
	30-39 arası	270	3,0630	,47933
	40 ve üzeri	96	3,1354	,45583
	Toplam	457	3,0755	,47271
Risklerden Koruma	20-29 arası	91	2,9194	,49276
	30-39 arası	270	2,8454	,51142
	40 ve üzeri	96	2,9766	,59391
	Toplam	457	2,8877	,52785

Tablo 9 incelendiğinde, toplam dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinde ($\bar{X}=3,07$) ve olumsuz model olma ($\bar{X}=3,17$), dijital ihmal ($\bar{X}=2,99$), verimli kullanım ($\bar{X}=3,13$), risklerden koruma

($\bar{X}=2,97$) alt boyutlarında 40 ve üzeri yaşı grubu en yüksek ortalamaya sahiptir. Tablo 9'dan da görüleceği üzere ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları toplamı ve alt boyutları yaşı gruplarına göre azda olsa farklılaşma göstermektedir.

Tablo 10. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğinin Yaşı Göre Farklılıklarını Gösteren Anova Tablosu

		Karelerin Toplamı	sd	Karelerin Ortalaması	f	p
DEF Toplam	Gruplar arası	,390	2	,195	1,534	,217
	Grup içi	57,660	454	,127		
	Toplam	58,050	456			
Olumsuz Model Olma	Gruplar arası	,043	2	,022	,120	,887
	Grup içi	81,543	454	,180		
	Toplam	81,586	456			
Dijital İhmal	Gruplar arası	,426	2	,213	,717	,489
	Grup içi	134,783	454	,297		
	Toplam	135,209	456			
Verimli Kullanım	Gruplar arası	,449	2	,224	1,004	,367
	Grup içi	101,447	454	,223		
	Toplam	101,896	456			
Risklerden Koruma	Gruplar arası	1,333	2	,667	2,408	,091
	Grup içi	125,720	454	,277		
	Toplam	127,053	456			

Dijital Ebeveyn Farkındalık ölçeğinin genel ortalamasında ve tüm alt boyutlarında ebeveynlerin yaşı değişkenleri bakımından istatistikî olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

5. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

Bu alt probleme cevap vermek için öncelikle betimsel sonuçlar incelenerek sonrasında parametrik analizlerden biri olan Anova analizi yapılmıştır.

Tablo 11. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Eğitim Düzeylerine Göre Betimsel Sonuçları

		N	\bar{X}	SS
Aktif-Destekleyici	İlkokul	31	3,3710	,96880
	Ortaokul	58	3,4938	,67912
	Lise	111	3,5309	,72726
	Önlisans	63	3,6463	,71807
	Lisans	165	3,6779	,67591
	Yüksek lisans/doktora	30	3,5000	,77273
	Toplam	457	3,5821	,72611
Kısıtlayıcı-Destekleyici	İlkokul	31	3,9824	,82536
	Ortaokul	58	4,0737	,70345
	Lise	111	3,9844	,72571
	Önlisans	63	4,1525	,54936
	Lisans	165	4,0612	,56257
	Yüksek lisans/doktora	30	4,1606	,49718
	Toplam	457	4,0577	,63818
Aktif-Sınırlayıcı	İlkokul	31	3,5323	,96554
	Ortaokul	58	3,5302	,86865
	Lise	111	3,5405	,78664
	Önlisans	63	3,4960	,86542

	Lisans	165	3,4318	,73427
	Yüksek lisans/doktora	30	3,4167	,96565
	Toplam	457	3,4852	,81291
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	İlkokul	31	4,3280	,68514
	Ortaokul	58	4,5000	,49756
	Lise	111	4,4354	,59763
	Önlisans	63	4,5914	,46133
	Lisans	165	4,4859	,57364
	Yüksek lisans/doktora	30	4,5389	,46872
	Toplam	457	4,4825	,55929
Kısıtlayıcı-Engelleyici	İlkokul	31	3,3710	,63859
	Ortaokul	58	3,1681	,62896
	Lise	111	3,2207	,58167
	Önlisans	63	3,1532	,58910
	Lisans	165	3,2136	,52036
	Yüksek lisans/doktora	30	3,1083	,41876
	Toplam	457	3,2051	,56211
Aktif-Yorumlayıcı	İlkokul	31	3,9435	1,00770
	Ortaokul	58	4,1336	,77970
	Lise	111	4,2973	,82539
	Önlisans	63	4,3589	,64754
	Lisans	165	4,1515	,68892
	Yüksek lisans/doktora	30	4,1250	,64243
	Toplam	457	4,1969	,75641
EMA Toplam	İlkokul	31	3,7292	,68528
	Ortaokul	58	3,8152	,49957
	Lise	111	3,8165	,53222
	Önlisans	63	3,9141	,48115
	Lisans	165	3,8667	,44939
	Yüksek lisans/doktora	30	3,8279	,47278
	Toplam	457	3,8425	,50029

Tablo 11 incelendiğinde aktif-destekleyici alt boyutunda eğitim düzeyi kategorilerinden lisans mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,67$), kısıtlayıcı-destekleyici alt boyutunda yüksek lisans/ doktora mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=4,16$), aktif-sınırlayıcı alt boyutunda lise mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,54$), kısıtlayıcı-engelleyici alt boyutunda ilkokul mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,37$).aktif-yorumlayıcı ($\bar{X}=4,35$), kısıtlayıcı-sınırlayıcı ($\bar{X}=4,59$) alt boyutlarında ve ebeveyn medya aracılık ($\bar{X}=3,91$) ölçeği toplamında ön lisans mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir. Tablo 11'den de görüleceği üzere ebeveynlerin medya aracılıkları alt boyutlarıyla birlikte eğitim düzeylerine göre farklılaşma göstermektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır.

Tablo 12. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Eğitim Düzeylerine Göre Farklılıklarına İlişkin Bulgular

		Karelerin toplamı	Sd	Karelerin ortalaması	F	P
EMA Toplam	Gruplar arası	,937	5	,187	,747	,589
	Grup içi	113,197	451	,251		
	Toplam	114,134	456			
Aktif-Destekleyici	Gruplar arası	4,098	5	,820	1,564	,169
	Grup içi	236,320	451	,524		
	Toplam	240,418	456			
Kısıtlayıcı-Destekleyici	Gruplar arası	1,663	5	,333	,815	,539
	Grup içi	184,056	451	,408		
	Toplam	185,719	456			

Aktif-Sınırlayıcı	Gruplar arası	1,144	5	,229	,344	,886
	Grup içi	300,194	451	,666		
	Toplam	301,338	456			
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	Gruplar arası	1,837	5	,367	1,177	,320
	Grup içi	140,801	451	,312		
	Toplam	142,638	456			
Kısıtlayıcı-Engelleyici	Gruplar arası	1,419	5	,284	,897	,483
	Grup içi	142,661	451	,316		
	Toplam	144,080	456			
Aktif-Yorumlayıcı	Gruplar arası	5,462	5	1,092	1,929	,088
	Grup içi	255,438	451	,566		
	Toplam	260,901	456			

Tablo 12 incelendiğinde ebeveyn medya aracılık ölçeğinin genel ortalamasında ve tüm alt boyutlarda ebeveynlerin eğitim düzeyleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 13. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğinin Eğitim Düzeylerine Göre Betimsel Sonuçları

		N	\bar{X}	SS
Olumsuz Model Olma	İlkokul	31	3,2016	,56058
	Ortaokul	58	3,2112	,36814
	Lise	111	3,1532	,45623
	Ön lisans	63	3,1613	,38437
	Lisans	165	3,1545	,41730
	Yüksek lisans/doktora	30	3,1250	,35810
	Toplam	457	3,1636	,42299
Dijital İhmal	İlkokul	31	2,8468	,59749
	Ortaokul	58	3,0948	,56937
	Lise	111	2,9932	,54716
	Ön lisans	63	2,9113	,50631
	Lisans	165	2,9379	,54689
	Yüksek lisans/doktora	30	2,8667	,46763
	Toplam	457	2,9568	,54453
Verimli Kullanım	İlkokul	31	3,1048	,46893
	Ortaokul	58	3,1595	,46759
	Lise	111	3,0541	,43223
	Ön lisans	63	3,0524	,49410
	Lisans	165	3,0621	,50183
	Yüksek lisans/doktora	30	3,0833	,43714
	Toplam	457	3,0755	,47271
Risklerden Koruma	İlkokul	31	2,6694	,70234
	Ortaokul	58	2,8233	,49782
	Lise	111	2,8874	,50872
	Ön lisans	63	2,9099	,44591
	Lisans	165	2,9364	,54915
	Yüksek lisans/doktora	30	2,9250	,45081
	Toplam	457	2,8877	,52785
DEF Toplam	İlkokul	31	2,9556	,41558
	Ortaokul	58	3,0722	,34329
	Lise	111	3,0220	,33916
	Ön lisans	63	3,0079	,30369
	Lisans	165	3,0227	,38608
	Yüksek lisans/doktora	30	3,0000	,32786
	Toplam	457	3,0208	,35680

Tablo 13 incelendiğinde olumsuz model olma ($\bar{X}=3,21$), dijital ihmal ($\bar{X}=3,09$) ve verimli kullanım ($\bar{X}=3,15$) alt boyutlarında ortaokul mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir, Risklerden Koruma alt boyutunda lisans mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=2,93$). Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinde ortaokul mezunları en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,07$). Tablo 13' den de görüleceği üzere ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları eğitim düzeylerine göre farklılaşma göstermektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır.

Tablo 14. Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Ve Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılıklarını Gösteren Anova Tablosu

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
Olumsuz Model Olma	Gruplar arası	,323	7	,046	,255	,971
	Grup içi	81,263	449	,181		
	Toplam	81,586	456			
Dijital İhmal	Gruplar arası	2,429	7	,347	1,173	,317
	Grup içi	132,780	449	,296		
	Toplam	135,209	456			
Verimli Kullanım	Gruplar arası	,615	7	,088	,389	,909
	Grup içi	101,281	449	,226		
	Toplam	101,896	456			
Risklerden Koruma	Gruplar arası	2,329	7	,333	1,198	,303
	Grup içi	124,725	449	,278		
	Toplam	127,053	456			
DEF Toplam	Gruplar arası	,319	7	,046	,355	,928
	Grup içi	57,731	449	,129		
	Total	58,050	456			

Tablo 14 incelendiğinde tüm alt boyutlarda ve dijital ebeveynlik farkındalık ortalamasında ebeveynlerde eğitim düzeyleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

6. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları günlük internet kullanım sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?

Bu alt probleme cevap vermek için öncelikle betimsel sonuçlar incelenerek sonrasında parametrik analizlerden biri olan Anova analizi yapılmıştır.

Tablo 15. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Betimsel Sonuçlar

		N	\bar{X}	S.S.
EMA Toplam	1-3 saat (1)	311	3,8675	,51544
	4-6 saat (2)	109	3,8615	,38335
	7 saat ve üzeri (3)	37	3,5764	,60204
	Toplam	457	3,8425	,50029
Aktif-Destekleyici	1-3 saat (1)	311	3,6119	,73332
	4-6 saat (2)	109	3,6219	,59431
	7 saat ve üzeri (3)	37	3,2143	,91458
	Toplam	457	3,5821	,72611
Kısıtlayıcı-Destekleyici	1-3 saat (1)	311	4,0973	,65357

	4-6 saat (2)	109	4,0292	,57428
	7 saat ve üzeri (3)	37	3,8084	,64132
	Toplam	457	4,0577	,63818
Aktif-Sınırlayıcı	1-3 saat (1)	311	3,4920	,82741
	4-6 saat (2)	109	3,5688	,72558
	7 saat ve üzeri (3)	37	3,1824	,88319
	Toplam	457	3,4852	,81291
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	1-3 saat (1)	311	4,4839	,57635
	4-6 saat (2)	109	4,4939	,51316
	7 saat (3)	37	4,4369	,55604
	Toplam	457	4,4825	,55929
Kısıtlayıcı-Engelleyici	1-3 saat (1)	311	3,2138	,55512
	4-6 saat (2)	109	3,2523	,59170
	7 saat ve üzeri (3)	37	2,9932	,49472
	Toplam	457	3,2051	,56211
Aktif-Yorumlayıcı	1-3 saat (1)	311	4,2347	,77976
	4-6 saat (2)	109	4,1927	,61391
	7 saat ve üzeri (3)	37	3,8919	,87904
	Toplam	457	4,1969	,75641

Tablo 15 incelendiğinde; aktif-destekleyici ($\bar{X}=3,62$), aktif-sınırlayıcı ($\bar{X}=3,56$), kısıtlayıcı-sınırlayıcı ($\bar{X}=4,49$) ve kısıtlayıcı-engelleyici ($\bar{X}=3,25$) alt boyutlarında 4-6 saat arası en yüksek ortalamaya sahiptir ($\bar{X}=3,62$). Kısıtlayıcı-destekleyici ($\bar{X}=4,09$), aktif -yorumlayıcı ($\bar{X}=4,23$) alt boyutlarında ve ebeveyn medya aracılık ($\bar{X}=3,86$) ölçeğinde 1-3 saat arası en yüksek ortalamaya sahiptir. Tablo 15'den de görüleceği üzere ebeveynlerin medya aracılıkları ve alt boyutları günlük internet kullanım sürelerine göre farklılaşma göstermektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır.

Tablo 16. Ebeveynlerin Medya Aracılıklarının Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Farklılıklarını Gösteren Anova Tablosu

		Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	f	P
EMA Toplam	Gruplar arası	2,854	2	1,427	5,823	,003
	Grup içi	111,280	454	,245		
	Toplam	114,134	456			
Aktif-Destekleyici	Gruplar arası	5,453	2	2,727	5,269	,005
	Grup içi	234,964	454	,518		
	Toplam	240,418	456			
Kısıtlayıcı-Destekleyici	Gruplar arası	2,878	2	1,439	3,573	,029
	Grup içi	182,841	454	,403		
	Toplam	185,719	456			
Aktif-Sınırlayıcı	Gruplar arası	4,168	2	2,084	3,184	,042
	Grup içi	297,170	454	,655		
	Toplam	301,338	456			
Kısıtlayıcı-Sınırlayıcı	Gruplar arası	,092	2	,046	,146	,864
	Grup içi	142,546	454	,314		
	Toplam	142,638	456			
Kısıtlayıcı-Engelleyici	Gruplar arası	1,927	2	,964	3,077	,047
	Grup içi	142,153	454	,313		

	Toplam	144,080	456		
Aktif-Yorumlayıcı	Gruplar arası	3,889	2	1,945	3,435 ,033
	Grup içi	257,012	454	,566	
	Toplam	260,901	456		

Tablo 16 incelendiğinde; Ebeveyn Medya Aracılık ortalamasında ebeveynlerin günlük internet kullanım süreleri değişkenleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F(3-252) = 5,823$; $p < .05$). Aktif-destekleyici, kısıtlayıcı-destekleyici, aktif-sınırlayıcı, aktif-yorumlayıcı alt boyutlarında ebeveynlerin günlük internet kullanım süreleri değişkenleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < .05$). Farklılık düzeyleri belirlenirken Levene istatistiği sonuçlarına göre varyanslar homojen olduğu için Post Hoc Scheffe testi tercih edilmiştir. Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre günlük internet kullanım süreleri 1-3 saat arasında olan ebeveynlerin aktif-destekleyici ve genel ebeveyn medya aracılık davranışlarının 7 saat ve üzeri günlük internet kullanan ebeveynlere göre; 4-6 saat günlük internet kullanan ebeveynlerin ise 7 saat ve üzeri günlük internet kullanan ebeveynlere göre anlamlı düzeyde farklı olduğu tespit edilmiştir. Günlük internet kullanım süreleri 1-3 saat arasında olan ebeveynlerin kısıtlayıcı-destekleyici, aktif-yorumlayıcı davranışlarının 7 saat ve üzeri günlük internet kullanım süresi bulunan ebeveynlere göre anlamlı düzeyde farklı olduğu; günlük internet kullanım süreleri 4-6 saat arasında olan ebeveynlerin aktif-sınırlayıcı davranışlarının 7 saat ve üzeri günlük internet kullanım süresi bulunan ebeveynlere göre anlamlı düzeyde farklı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğinin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Betimsel Sonuçları

	Yaş Grubu	N	\bar{X}	Ss
DEF Toplam	1-3 saat	311	2,9947	,34601
	4-6 saat	109	3,0872	,33989
	7 saat ve üzeri	37	3,0439	,46395
	Toplam	457	3,0208	,35680
Olumsuz Model Olma	1-3 saat	311	3,1503	,41068
	4-6 saat	109	3,2087	,44684
	7 saat ve üzeri	37	3,1419	,45468
	Toplam	457	3,1636	,42299
Dijital İhmal	1-3 saat	311	2,9333	,54270
	4-6 saat	109	3,0000	,45644
	7 saat ve üzeri	37	3,0270	,76099
	Toplam	457	2,9568	,54453
Verimli Kullanım	1-3 saat	311	3,0338	,46105
	4-6 saat	109	3,1743	,46957
	7 saat ve üzeri	37	3,1351	,53876
	Toplam	457	3,0755	,47271
Risklerden Koruma	1-3 saat	311	2,8623	,53932
	4-6 saat	109	2,9656	,46705
	7 saat ve üzeri	37	2,8716	,58814
	Toplam	457	2,8877	,52785

Tablo 17 incelendiğinde Dijital Ebeveynlik Farkındalık ölçeğinde ($\bar{X}=3,08$) ve olumsuz model olma ($\bar{X}=3,20$), dijital ihmal ($\bar{X}=3,00$), verimli kullanım ($\bar{X}=3,17$), risklerden koruma ($\bar{X}=2,96$) alt boyutlarında 4-6 saat arası en yüksek ortalamaya sahiptir. Tablo 17' den de görüleceği üzere ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları toplamı ve alt boyutları günlük internet kullanım

sürelerine göre farklılaşma göstermektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır.

Tablo 18. Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Farklılıklarını Gösteren Anova Tablosu

		Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	f	P
DEF Toplam	Gruplar arası	,711	2	,356	2,815	,061
	Grup içi	57,339	454	,126		
	Toplam	58,050	456			
Olumsuz Model Olma	Gruplar arası	,294	2	,147	,821	,440
	Grup içi	81,292	454	,179		
	Toplam	81,586	456			
Dijital İhmal	Gruplar arası	,558	2	,279	,941	,391
	Grup içi	134,651	454	,297		
	Toplam	135,209	456			
Verimli Kullanım	Gruplar arası	1,738	2	,869	3,938	,020
	Grup içi	100,158	454	,221		
	Toplam	101,896	456			
Risklerden Koruma	Gruplar arası	,872	2	,436	1,569	,209
	Grup içi	126,181	454	,278		
	Toplam	127,053	456			

Tablo 18 incelendiğinde Dijital Ebeveynlik Farkındalık ölçeğinin verimli kullanım boyutunda ebeveynlerin günlük internet kullanma süresi değişkeni bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre günlük internet kullanım süreleri 4-6 saat arasında olan ebeveynlerin verimli kullanım farkındalıklarının 1-3 saat arasında günlük internet kullanım süresi bulunan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

7. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Bu alt probleme cevap vermek için parametrik analizlerden Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 19’ da verilmiştir.

Tablo 19. Ebeveyn Medya Aracılıkları Toplamının İle Dijital Ebeveynlik Farkındalıkları Toplamının Arasındaki İlişki (Korelasyon) Sonuçları

		DEF toplam	EMA toplam
DEF toplam	R	1	,249**
	P		,000
	N	457	457
EMA toplam	R	,249**	1
	P	,000	
	N	457	457

Tablo 19 incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında zayıf düzeyde pozitif bir korelasyon olduğu ve bu korelasyonun istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir ($r=0,249$, $p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ortaya çıkan sonuçlar, alt problem başlıklarına göre ilgili alanyazında yer alan çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılarak bu bölümde tartışılmış ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları İle Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Yordamasına İlişkin Sonuçlar:

Araştırmanın sonucuna göre; erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, ebeveyn medya aracılık davranışlarının dijital ebeveyn farkındalığına anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Dijital ebeveyn farkındalığı değişkeni de ebeveyn medya aracılık davranışları üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının ebeveyn medya aracılığı değişkenini % 6.2 oranında yordadığı tespit edilmiştir. Benzer bir çalışmada, ebeveynlerin internet kullanım davranışları ve tutumları ile dijital ebeveynlik davranışları arasında anlamlı ilişkiler olduğu ifade edilmektedir (Lou, Shih, Liu, Guo & Tseng, 2010). Chaudron ve Beutel (2015) erken çocukluk çağındaki çocukların ebeveynleriyle yaptıkları bir çalışmada, ebeveynlerin dijital araçlara karşı tutumları, beklentileri ve yükledikleri anlamın çocuklarının dijital medya alışkanlıklarını etkilediği görülmektedir. Bu nedenle ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeyleri çocuklarının gelecekte bilinçli bir medya kullanıcısı olmasında önemli etkiye sahiptir. Dijital ebeveynlik farkındalığı yüksek ebeveynler teknolojiye; çocuklarının teknoloji kullanma becerisi kazanma, risklerin farkında olarak fayda sağlayacak şekilde kullanma, eğitimine katkı sağlama ve eğlence amaçlı kullanma boyutlarında önem vermektedir. Bu farkındalık sayesinde ebeveynler çocukları için her durumda en doğru medya aracılık davranışını seçmekte zorlanmayacaktır.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalık Düzeylerine İlişkin Sonuçlar:

Araştırma sonuçlarına göre, ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin ortalamasının biraz üzerinde olduğu fakat yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Farklı çalışmalar da ortaya çıkan sonuçları desteklemektedir. Guven (2018) yaptığı çalışma sonucunda; ebeveynlerin dijital ebeveynlik konusunda bilinçli davranmadıklarını ifade etmektedir. Manap ve Durmuş (2020) çalışmasında ebeveynlerin olumsuz model olma düzeyi arttıkça çocukların internet bağımlılığının arttığı; risklerden koruma düzeyi arttıkça çocukların internet bağımlılığının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Odabaşı (2005) ilköğretim dönemindeki çocukların ebeveynleriyle yaptığı çalışmada; ebeveynlerin internette güvenlik konusundan habersiz oldukları, internetin aile ilişkilerini olumsuz etkilemediğine, çağdaş yaşamın bir gerekliliği olduğuna inandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre; ebeveynlerin medya aracılık davranış düzeylerinin ortalamasının biraz üzerinde olduğu ve çocuğu medyada uygunsuz içeriklerle karşılaştığında kapatıp, sınır koyan kısıtlayıcı sınırlayıcı ebeveyn aracılığının en yüksek, medyayı ödül veya ceza yöntemi olarak kullanan kısıtlayıcı engelleyici ebeveyn aracılığının ise en düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın ortaya çıkan sonuçları, diğer araştırmalarla uyumlu gözükmektedir. Kirwil (2009) ile Duerager ve Livingstone (2012) ebeveyn medya aracılığıyla ilgili çalışmalarında, kısıtlayıcı aracılığın yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir. Yıldırım (2021) araştırmasında kısıtlayıcı sınırlayıcı aracılık oranının yüksek çıktığını belirtmektedir. Kısıtlayıcı sınırlayıcı davranışları gösteren ebeveynlerin daha çok çocuklarını medyanın tehlikelerinden korumak için kullandıklarını kısıtlayarak riski en aza indirmeye çalışmak isteyen ebeveynler olduğu görülmektedir (Yıldırım, 2021; Duerager & Livingstone, 2012). Çocuğu

risklerden korumak için dijital medyayı sınırlamak, onu yeterli dijital beceriler geliştirme fırsatlarından mahrum bırakabilir. Ayrıca ebeveynlerin çocuğu dijital medyada fazla kısıtlaması çocukları ile aralarında çatışmaya sebep olmaktadır (Van Petegem, De Ferrerre, Soenens, Van Rooij & Van Looy, 2019). Çocukların bilinçli internet kullanıcısı olmalarını sağlamak için ebeveynlerin kısıtlayıcı aracılık davranışlarından ziyade çocuklarını gelişim düzeylerine uygun çocuk dostu, güvenli uygulamalara yönlendirerek yol gösterici olmaları gerekmektedir (Turgut & Aslan 2016; Zehir ve diğerleri, 2019). Ebeveynlerin, medya aracılık ve dijital ebeveynlik farkındalık bilinçlerini artırmak amacıyla her kesimden ebeveynin kolayca ulaşabilmesi için yüz yüze, uzaktan ya da çeşitli medya kanalları aracılığıyla farklı platformlarda eğitimler verilebilir.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Cinsiyete Göre Farklaşmasına İlişkin Sonuçlar:

Araştırma sonuçlarına göre ebeveyn medya aracılığının ve dijital ebeveyn farkındalığının cinsiyete göre değiştiği, kadınların ortalamasının erkeklere oranla daha yüksek olduğu ve ebeveyn medya aracılığı alt boyutlarında erkeklerin sadece çocukların medya kullanımlarında yer, zaman gibi konularda kısıtlama getiren, medya kullanımını ödül-ceza yöntemi olarak kullanan kısıtlayıcı engelleyici ebeveyn davranış oranının kadınlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Vural Şenel'in (2020) çalışmasında da; anneler ebeveyn olarak medya aracılık açısından daha aktif rol oynamaktadır, babalar ise kısıtlayıcı destekleyici aracılık boyutunda daha fazla rol alarak çocuklarının kullandığı medya içeriğini ve zamanını düzenleme açısından daha etkin rol almaktadır. Wood (2007) çalışmasında; annelerin model olma ve öğretme rollerinin babalara göre çocuk üzerinde daha etkili olduğunu, babanın daha çok annenin davranışlarını destekleyici boyutta davrandığını ifade etmektedir.

Dijital ebeveyn farkındalık sonuçlarına göre; kadınların erkeklere göre olumsuz model olma, dijital ihmal ve verimli kullanım düzeyinin daha yüksek olduğu; risklerden koruma düzeyinin ise daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Olumsuz model olma ve verimli kullanım alt boyutlarında kadınların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Araştırmada annelerde olumsuz model olma düzeyinin yüksek çıkmasının sebebinin çocuklarıyla geçirdikleri zamanın fazla olmasından kaynaklı medyada geçirdikleri bazı zamanlarda çocuğu bu sürece dâhil etmek istememeleri, medyayı sadece çocuğunu meşgul etmek için ya da istediğini yaptırmak için ödül ve ceza olarak kullandığı (Chaudron & Beutel, 2015) varsayımında bulunulabilir. Alanyazın incelendiğinde; toplumumuzda annelerin babalara oranla daha yüksek düzeyde dijital ebeveynlik yeterliliğine sahip oldukları görülmektedir (Dulkadir Yaman, 2019; Anderson, 2016). Verimli kullanım boyutunun anneler lehine yüksek çıkması alanyazında yapılan araştırmalarla da desteklenmektedir. Anderson (2016) çalışmasında annelerin çocuklarıyla doğru olan ya da olmayan davranışlar hakkında babalara göre daha çok konuşup, tartıştıkları görülmektedir.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Yaşa Göre Farklaşmasına İlişkin Sonuçlar:

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ebeveyn medya aracılığının ve dijital ebeveyn farkındalığının yaşa göre değiştiği görülmektedir. Erken çocukluk ebeveyn medya aracılık ölçeği sonuçlarına göre kısıtlayıcı engelleyici davranış oranının en fazla 40 yaş ve üzeri grupta görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Prensky'nin (2001) "Dijital göçmen" olarak tanımladığı 40 yaş ve üzeri ebeveynlerin teknolojik gelişmelere uyum sağlama ve takip etmekte daha yavaş ilerleme kaydetmeleri kısıtlayıcı engelleyici davranış oranının yüksek çıkmasına sebep olmuştur. Ebeveynin çocuğuyla karşılıklı konuşarak medyanın iyi ve kötü yanlarını açıkladığı aktif aracılık boyutlarında ve çocuğun medya kullanımını düzenleyip sınırlar koyduğu kısıtlayıcı boyutlarda

en yüksek oran 20-29 yaşı grubunda görülmektedir. Vural Şenel (2020) çalışmasında, genç yaştaki ebeveynlerin, dijital becerilerinin daha gelişmiş olması tehlikeler hakkında daha çok bilinçli davranmalarını sağladığı için kısıtlayıcı destekleyici aracılık davranışlarını tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Collier ve diğerleri (2016), 0-8 yaş arası çocuklarda yaptıkları çalışmada; yaşı daha genç olan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte medya izleme oranlarının daha yüksek olduğunu ifade etmeleri çalışma bulgularını desteklemektedir.

Dijital ebeveynlik farkındalığı sonuçlarına göre; tüm alt boyut düzeylerinin en yüksek 40 yaş ve üzeri grupta olduğu ve yaş ile dijital ebeveynlik farkındalığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Erken çocukluk döneminde dijital ebeveynlik farkındalık düzeyinin yaş değişkenine göre en yüksek 40 yaş ve üzeri grup çıkması; Yalçın'ın (2017) araştırmasında Prensky'nin (2001) "dijital yerliler" tanımında nesilden kastedilenin sadece yaş değil dünyadaki dijital oluşumları takip eden, bu alandaki yeniliklere uyum sağlayabilen insanlar olduğunu ifadesiyle açıklanabilir. Alanyazındaki çalışmaların sonucu bu çalışmadan farklı olarak, çoğunlukla ebeveynin yaşının arttıkça dijital ebeveynlik düzeyinin düştüğü şeklindedir (Dulkadir Yaman, 2019). Manap & Durmuş (2020) çalışmasında ise sadece risklerden koruma boyutunda anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmiştir ve ebeveynlerin yaşları düştükçe risklerden koruma düzeyleri artmaktadır.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Eğitim Düzeylerine Göre Farklaşmasına İlişkin Sonuçlar:

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ebeveyn medya aracılığının ve dijital ebeveyn farkındalığının eğitim durumuna göre değiştiği fakat anlamlı bir farklılık tespit edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Erken çocukluk ebeveyn medya aracılık ölçeği sonuçları incelendiğinde; ebeveynler eğitim durumları yükseldikçe; çocuğuyla birlikte medya araçlarını kullanırken içerikle ilgili konuşup, sohbet eden aktif destekleyici ve medya aracının süre ve içeriğini önceden çocuğuyla konuşarak belirleyen kısıtlayıcı destekleyici ebeveyn davranışlarını benimsemektedirler. Daha az eğitim almış ebeveynler ise daha çok medyayı ödül veya ceza yöntemi olarak kullanan kısıtlayıcı engelleyici ebeveyn aracılığı benimsemektedir. Kirwil (2009) ve Vural Şenel (2020) çalışmalarının bulguları da çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Eğitim düzeyine göre ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarıyla ilgili alanyazındaki araştırmalar incelendiğinde birbirinden farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalarda eğitim düzeyine göre ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin değişmediği ifade edilmektedir (Dulkadir Yaman, 2019; Durak & Seferoğlu, 2018). Bu sonuç çalışmanın bulgularını da destekler niteliktedir. Bazı araştırma sonuçlarına göre ilköğretim mezunu ebeveynlerin lisans mezunu ebeveynlere göre dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Yazıcı & Gençer, 2016; İkiz, Asıcı, Kaya & Sakarya, 2015). Redmiles'ın (2018) çalışmasında ise eğitim düzeyi yüksek ebeveynlerin güvenli internet kullanımı davranışı oluşturmada çocuklarına daha fazla yardımcı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda eğitim düzeylerine göre inceleme sonuçlarının farklılıklar göstermesinin sebebi olarak; bilgiye ulaşmanın kolaylaştığı dijital çağda tüm eğitim düzeyindeki ebeveynlerin isterlerse, dijital ebeveynlik farkındalık ve ebeveyn medya aracılık davranışlarıyla ilgili bilinçlenebilecekleri bilgilere kolaylıkla ulaşabilmeleri gösterilebilir.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Farklaşmasına İlişkin Sonuçlar:

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ebeveyn medya aracılığının ve dijital ebeveyn farkındalığının günlük internet kullanım sürelerine göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveyn medya aracılık ölçeği sonuçları incelendiğinde; aktif destekleyici, aktif sınırlayıcı, kısıtlayıcı sınırlayıcı ve kısıtlayıcı engelleyici davranışı en yüksek oranda gösteren grubun; günlük 4-6 saat arası internet kullanan grup, kısıtlayıcı destekleyici ve aktif yorumlayıcı davranış gösteren grupların ise günlük 1-3 saat arası internet kullanan grup olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada tüm aktif aracılık ve kısıtlayıcı destekleyici alt boyutlarda ve ebeveyn medya aracılığın toplam ortalamasında ebeveynlerin günlük internet kullanım süreleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıklar incelendiğinde; günlük internet kullanım süreleri 1-3 saat arasında olan ebeveynlerin; kullanılacak medya aracının süre ve içeriğini çocuğuyla konuşarak birlikte karar veren kısıtlayıcı destekleyici ebeveyn davranışı ve medyayı kullanırken çocuğuna içerikle ilgili gerçek dünyayı yansıtıp yansıtmadığı hakkında bilgiler vererek sohbet eden aktif yorumlayıcı ebeveyn davranışının 7 saat ve üzeri olan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu, günlük internet kullanım süreleri 4-6 saat arasında olan ebeveynlerin kullanılacak medya aracının süresini ve içeriğini çocuğuyla birlikte belirleyen aktif sınırlayıcı ebeveyn davranışı 7 saat ve üzeri olan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Günlük internet kullanım süresi 1-3 saat arasında olan ebeveynlerin 7 saat ve üzeri olan ebeveynlere göre; 4-6 saat arasında olan ebeveynlerin 7 saat ve üzeri olan ebeveynlere göre çocuğuyla birlikte medya araçlarını kullanırken içerik hakkında bilgiler veren aktif destekleyici ebeveyn medya davranışlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu araştırma ışığında 1-3 saat arası internet kullanan ebeveynlerin aktif destekleyici davranışı daha çok benimsemelerinin sebebini medya araçlarını kullanma konusunda daha bilinçli olmaları sayesinde zamanı daha iyi yönettikleri söylenebilir. Lauricella, Cingel, Blackwell, Wartella ve Conway (2014) medyada bağımlılık düzeyinde çok uzun süre geçiren ebeveynlerin, çocuklarını medyanın zararlarından korumak ve faydalarından yararlanmalarını sağlamak için medya aracılık davranışlarını önemsemediğini ifade etmektedir.

Dijital ebeveyn farkındalık sonuçları incelendiğinde; toplamda ve tüm alt boyutlarda en yüksek orana günlük 4-6 saat arası internet kullanan grubun sahip olduğu görülmektedir. Araştırmada verimli kullanım boyutunda ebeveynlerin günlük internet kullanım süreleri arasında pozitif yönde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık incelendiğinde; günlük internet kullanım süresi 4-6 saat arasında olan ebeveynlerin 1-3 saat arasında olan ebeveynlere göre verimli kullanım farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Dulkadir Yaman (2019) araştırmasında ebeveynlerin günlük internet kullanım süresi arttıkça dijital ebeveynlik öz yeterlik düzeyinin de arttığını söylemektedir ve bu sonuç çalışmayı destekler niteliktedir. Livingstone ve diğerleri (2018) yaptıkları çalışmada ebeveynlerin İnternet kullanım durumları çocuklarının yaşlarına göre farklılık göstermektedir. Mesela çocuklarının yaşı 0-8 arasında olan ebeveynlerin hemen hemen yarısının çocukları için video, uygulama ya da oyun indirmek amacıyla interneti kullandığı ifade edilmiştir. Bu sonuç çalışmamızda ebeveynlerde dijital ebeveynlik farkındalık düzeyinin verimli kullanım boyutunda 4-6 saat internet kullanım süresinin yüksek çıkmasını destekler niteliktedir.

Literatürde sonucu bu çalışmadan farklı çıkan araştırmalar da vardır. Ebeveynlerde günlük cep telefonu kullanım süresi arttıkça; Güner (2019) araştırmasının sonucuna göre dijital ebeveynlik farkındalık düzeyi azalmakta, Manap ve Durmuş'un (2020) araştırmasına göre olumsuz model olma ve dijital ihmal düzeyi artmaktadır. Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışma sonucuna göre medya araçlarını 3 saatten az kullanan annelerin bilinçli farkındalık düzeyleri 3 saat ve üzerinde kullanan annelere göre daha yüksektir.

Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılık Davranışları İle Dijital Ebeveynlik Farkındalıkları Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar:

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında zayıf düzeyde de olsa pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre erken çocukluk çağında çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeyleri arttıkça, çocuklarına medya kullandırmadaki aracılık davranışlarının bilinç düzeyinin arttığı söylenebilir. Literatürde erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerin bu iki değişken arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışma bulunamamıştır.

Hızla dijitalleşen dünyamızda ebeveynlerin en büyük problemlerinden biri çocuklarını bilinçli birer medya kullanıcısı olarak yetiştirmek için en doğru medya aracılık davranışı konusunda net bir strateji belirleyememeleri (Adam Karduz & Keleşoğlu, 2020) ve ebeveyn aracılık davranışlarında tutarsızlıklar yaşamalarıdır (Valkenburg, Piotrowski, Hermanns & De Leeuw, 2013). Clark'a (2011) göre ebeveyn medya aracılığı, ebeveynlerin çocuklarının teknolojik araçları kullanma alışkanlıklarını düzenleme davranışlarıdır. Ebeveynler dijital araçların kullanımında çocuklarını ihmal etmenin onları tehlikelerle karşılaştıracaklarını düşünmelerine rağmen çoğunlukla çocuklarıyla bu süreçte yeteri kadar iletişime geçemedikleri (Manap & Durmuş, 2020), kısıtlayıcı engelleyici aracılık davranışını benimsedikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca, dijital ihmal ve olumsuz model olma düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarında dijital bağımlılık ve siber zorbalığa uğrama riski artmaktadır (Ayas & Horzum, 2011). Literatürdeki bu araştırmalar çalışmada ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir. Ebeveynlerin çocuklarına teknolojik araçlar kullanma alışkanlığını bilinçli bir şekilde vermeleri için dijital ebeveynlik farkındalıklarını artırmaları gerekmektedir. Bununla birlikte elde edilen sonuçlar dikkate alınarak aşağıda belirtilen öneriler sunulmuştur;

- Erken çocukluk dönemindeki çocuklar hayatlarının bu evresinde en çok ailesiyle iletişim halindedir ve ebeveynlerini rol model olarak öğrenirler. Ebeveynler bu nedenle medya kullanım alışkanlıklarına ve medya araçlarına karşı olan tutumlarına dikkat etmelidirler ve çocuklarıyla sürekli iletişim halinde olmalıdırlar.
- Araştırma sonucunda ebeveynlerin medya aracılık ve dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin ortalamasının biraz üzerinde olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin, medya aracılık ve dijital ebeveynlik farkındalık bilinçlerini artırmak amacıyla eğitimler verilebilir. Bu eğitimlere her kesimden ebeveynin kolayca ulaşabilmesi için eğitimler yüz yüze, uzaktan ya da çeşitli medya kanalları aracılığıyla farklı platformlarda verilebilir.
- Bu araştırmaya katılanların 364'ü kadın, 93'ü erkek katılımcıdır ve araştırma sonuçlarında annelerin ebeveyn medya aracılık ve dijital ebeveynlik farkındalık düzeyleri babalara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu nedenle çocukların dijital medya araçlarını sağlıklı kullanmada babaların daha fazla sorumluluk almaları önerilebilir.
- Farklı yaş gruplarında çocuğu olan ebeveynlere uygulanarak ebeveynlerin medya aracılık davranışlarının ve dijital ebeveynlik farkındalıklarının çocukların yaşına göre değişiklik gösterip göstermediği incelenebilir.

KAYNAKÇA

Aarsand, L. A. (2011). Parents, expertise and identity work: the media conceptualized as a lifelong learning practice. *Pedagogy, Culture & Society*, 19(3), 435-455.

- Adam Karduz, F.F. & Keleşoğlu, F. (2020). Covid-19 Sürecinde dijital ebeveynliğin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(68), 3619-3635.
- Anderson, M. (2016). *Parents, teens and digital monitoring*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2016/01/07/parents-teens-and-digital-monitoring/> adresinden erişilmiştir.
- Akçalı, S. (2020). *Çocuk ve medya. Tüketim toplumunda çocukluğun yitişi* (ss.1-12). 5. Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aral, N., & Doğan Keskin, A. (2018). Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 317-348.
- Ayas, T., & Horzum, M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(39), 46-57.
- Beyens, I., Valkenburg, P. M., & Piotrowski, J. T. (2019). Developmental trajectories of parental mediation across early and middle childhood. *Human Communication Research*, 45(2), 226-250.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı: İstatistik araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (27. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Canbek, G. & Sarıoğlu, Ş. (2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.
- Chaudron, S., & Beutel, M. (2015). Young children (0-8) and digital technology. A qualitative exploratory study across seven countries. *Joint Research Centre. European Commission*.
- Chen, L., & Shi, J. (2019). Reducing harm from media: A meta-analysis of parental mediation. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96(1), 173-193.
- Clark, L. S. (2011). Parental mediation theory for the digital age. *Communication theory*, 21(4), 323-343.
- Collier, K. M., Coyne, S. M., Rasmussen, E. E., Hawkins, A. J., Padilla-Walker, L. M., Erickson, S. E., & Memmott-Elison, M. K. (2016). Does parental mediation of media influence child outcomes? A meta-analysis on media time, aggression, substance use, and sexual behavior. *Developmental Psychology*, 52(5), 798.
- Connell, S. L., Lauricella, A. R., & Wartella, E. (2015). Parental co-use of media technology with their young children in the USA. *Journal of Children and Media*, 9(1), 5-21.
- Coyne, S. M., Radesky, J., Collier, K. M., Gentile, D. A., Linder, J. R., Nathanson, A. I., & Rogers, J. (2017). Parenting and digital media. *Pediatrics*, 140 (Supplement_2), S112-S116.
- Çetinkaya, L., & Sütçü, S. (2016). Çocukların gözüyle ebeveynlerinin bilişim teknolojileri kullanımına yönelik kısıtlamaları ve nedenleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 79-116.
- Demir, S., & Özmantar, M. F. (2013). Teknoloji destekli matematik öğretiminde pedagojik prensipler. M. Doğan & E. Karakırık (Ed.), *Matematik eğitiminde teknoloji kullanımı* (s.1-25), Ankara: Nobel Yayınları.
- Digital. (2021) We are Social Report. The latest insights into the state of digital. <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-uk/> adresinden erişilmiştir.
- Duerager, A., & Livingstone, S. (2012). How can parents support children's internet safety? London: EU Kids Online. <http://eprints.lse.ac.uk/42872/> adresinden erişilmiştir.
- Dulkadir-Yaman, N. (2019). *Çocukların bakış açısıyla internet kullanımına ilişkin ebeveyn arabuluculuğunun incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Durak, H., & Seferoğlu, S. S. (2018). Ortaokul öğrencilerinin akıllı telefon kullanımları ve bağımlılık düzeyleriyle ilgili unsurları. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 1-23.
- Eastin, M.S., Greenberg, B.S. & Hofschire, L. (2006). Parenting the internet. *Journal of Communication*, 56(3), 486-504.
- Ebcin, A. (2017). Dijital dünyada ebeveyn olmak. Dijital medya ve çocuk, İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi. <http://dijitalmedyavecocuk.bilgi.edu.tr> adresinden erişilmiştir.

- Ergin, D. A., & Kapçı, E. G. (2019). İnternette ana-baba aracılığı ölçeği ergen ve anababa formlarının Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Psychology*, 10(2), 117-132.
- Güven, G. C. (2018). *The lived experiences of secondary school parents in raising responsible digital citizens in a one-to-one learning environment*. Doctoral Dissertation, Liberty University, Lynchburg, ABD
- Güner, U. (2019). *Ortaöğretim kurumları öğrencilerinin cep telefonu bağımlılığının yordayıcısı olarak bilinçli farkındalık*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Hamutoğlu, N. B., Gezgin, D. M., Samur, Y., & Yıldırım, S. (2018). Genç nesil arasında yaygınlaşan bir bağımlılık: Akıllı telefon bağımlılığının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(2), 212-231.
- Howie, E. K., Coenen, P., Campbell, A. C., Ranelli, S., & Straker, L. M. (2017). Head, trunk and arm posture amplitude and variation, muscle activity, sedentariness and physical activity of 3 to 5 year-old children during tablet computer use compared to television watching and toy play. *Applied ergonomics*, 65, 41-50.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaspersky Lab ve Smahel, D. (2016). *Digital parenting: fathers are crucial for digital security in parenting*. <https://www.researchgate.net/publication/311715668> adresinden erişilmiştir.
- Kenar, İ. (2012). Teknoloji ve derslerde teknoloji kullanımına yönelik veli tutum ölçeği geliştirilmesi ve tablet PC uygulaması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 123-139.
- Kol, S. (2013). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (21).
- Kirwil, L. (2009). Parental mediation of children's internet use in different European countries. *Journal of Children and Media*, 3(4), 394-409.
- Kurağ, İ. (2014). *Sosyalmedya'nın bireye etkileri ve toplumsal hareketlerdeki etkinliği*, <http://akademikperspektif.com2014/11/29/sosyal-medyanin-bireyeetkileri-ve-toplumsal-hareketlerdeki-etkinligi/> adresinden erişilmiştir.
- Lauricella, A. R., Cingel, D. P., Blackwell, C., Wartella, E., & Conway, A. (2014). The mobile generation: Youth and adolescent ownership and use of new media. *Communication Research Reports*, 31(4), 357-364.
- Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.
- Livingstone, S., & Helsper, E. (2010). Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the internet: The role of online skills and internet self-efficacy. *New Media & Society*, 12(2), 309-329.
- Livingstone, S., Blum-Ross, A., Pavlick, J., & Ólafsson, K. (2018). *In the digital home, how do parents support their children and who supports them? Parenting for a digital future: Survey report 1*. London, UK: Report of the LSE Department of Media and Communications.
- Lou, S. J., Shih, R. C., Liu, H. T., Guo, Y. C., & Tseng, K. H. (2010). The Influences of the sixth graders' parents' internet literacy and parenting style on internet parenting. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 9(4), 173-184.
- Lupton, D., Pedersen, S., & Thomas, G. M. (2016). Parenting and digital media: from the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8), 730-743.
- Luster, T., & Haddow, J. L. (2006). Adolescent mothers and their children: an ecological perspective. In *Parenting* (pp. 89-118). Routledge.
- Manap, A., & Durmuş, E. (2020). Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 978-993.
- Mascheroni, G., & Ólafsson, K. (2016). The mobile Internet: Access, use, opportunities and divides among European children. *New Media & Society*, 18(8), 1657-1679.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı Kitabı*. Ankara

- Mitchell, J. A., Pate, R. R., Beets, M. W., & Nader, P. R. (2013). Time spent in sedentary behavior and changes in childhood BMI: A longitudinal study from ages 9 to 15 years. *International Journal of Obesity*, 37(1), 54-60.
- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z., & Özdiñçler, A. R. (2018). Dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimi ve sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 1-21.
- Odabaşı, H. F. (2005). Parent's views on internet use. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 4(1), 38-45.
- Odabaşı H.F., Kabakçı I., & Çoklar A.N. (2007). *İnternet, Çocuk ve Aile*, (2. Baskı). Ankara Nobel Basımevi.
- Oktay, A. (2006). *Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması*. (Ed. A. Oktay, Ö.P. Unutkan). Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özsoy, D., & Atılğan, S. S. (2018). Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki 0-8 yaş grubu çocukların internet kullanımını ve bu kapsamda ebeveyn arabuluculuğu: Nitel bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 11(2), 96-125.
- İnci, M. A., & Kandır, A. (2017). Okul öncesi eğitimde dijital teknolojinin kullanımıyla ilgili bilimsel çalışmaların değerlendirilmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 1705-1724.
- İkiz, E., Asıcı, E., Kaya, Z., & Sakarya, Ö. (2015). Problemlerli internet kullanımının ailesel değişkenler açısından incelenmesi. *Güncel Psikiyatri ve Psikonörofarmakoloji Dergisi*, 5(2), 7-15.
- Paciga, K. A., & Donohue, C. (2017). *Technology and interactive media for young children: A whole child approach connecting the vision of Fred Rogers with research and practice*. Latrobe, PA: Fred Rogers center for early learning and children's media at Saint Vincent College.
- Prensky, M. (2001), Digital natives, digital immigrants part 2: do they really think differently? *On the Horizon*, 9 (6), 1-6.
- Redmiles, E. (2018, June). Net benefits: Digital inequities in social capital, privacy preservation, and digital parenting practices of US social media users. *In Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* (Vol. 12, No. 1).
- Rodideal, A. A. (2020). A systematic literature review searching for a comprehensive dynamic model of parental digital mediation strategies. *Revista de Stiinte Politice*, (65), 157-174.
- Rosen, L. D., Lim, A., Felt, J., Carrier, L. M., Cheever, N. A., Lara-Ruiz, J., & Rokkum, J. (2014). Media and technology use predicts ill-being among children, preteens and teenagers independent of the negative health impacts of exercise and eating habits. *Computers in Human Behavior*, 35, 364-375.
- Shin, W., & Li, B. (2017). Parental mediation of children's digital technology use in Singapore. *Journal of Children and Media*, 11(1), 1-19.
- Şen, M., Demir, E., Teke, N. & Yılmaz, A., (2020). Erken çocukluk ebeveyn medya aracılık ölçeği geliştirme çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53), 228-265.
- TEDMEM. (2020). *Doç. Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul ile dijital çağda çocuklar ve eğitim üzerine*. <https://tedmem.org/soylesi/doc-dr-isil-kabakci-yurdakul-ile-dijital-cagda-cocuklar-ve-egitim-uzerine> adresinden erişilmiştir.
- Turgut, Y. E., & Aslan, A. (2016). Çocukların Karşılaştıkları İnternet Riskleri ve Ebeveyn Arabuluculuğu. In *4th International Instructional Technologies Teacher Education Symposium*, Elazığ, Turkey (pp. 337-344).
- TÜİK (2021); Hane halkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması sonuçları. <http://www.tuik.gov.tr/>
- UNICEF, Dünya Çocuklarının Durumu Raporu 2017: Dijital Dünyada Çocuklar. NewYork https://www.unicef.org/yazi/SWC2017?gclid=Cj0KCQjwgMqSBhDCARIsAIIvN1XKMwGDsS6QfHJcpDRV6BHQ_IKgrQpHBLaArQ_bJuMDzqWygBGsoAaAnHdEALw_wcB adresinden erişilmiştir.

- Ülken, F. B., & Kılınç, F. (2018). Çocukların çevrimiçi ortamda karşılaştıkları risk türleri ile aracılık uygulamaları arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 124-145.
- Valkenburg, P. M., Krcmar, M., Peeters, A. L., & Marseille, N. M. (1999). Developing a scale to assess three styles of television mediation: Instructive mediation, restrictive mediation, and social covieing. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 43(1), 52-66.
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J., & De Leeuw, R. (2013). Developing and validating the perceived parental media mediation scale: A self-determination perspective. *Human Communication Research*, 39(4), 445-469.
- Van Petegem, S., de Ferrerre, E., Soenens, B., van Rooij, A. J., & Van Looy, J. (2019). Parents' degree and style of restrictive mediation of young children's digital gaming: Associations with parental attitudes and perceived child adjustment. *Journal of Child and Family Studies*, 28(5), 1379-1391.
- Vural-Şenel, B. (2020). *Erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerin medya ve teknolojiye yönelik tutumlarının medya aracılık rolleri ile ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yalçın, H. (2017). Dijital yerliler ve bilgi kaynakları: *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18(2), 567-580.
- Yaman, F. (2018). *Ebeveynlerin dijital rehber olarak durumlarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Yalçın, H., & Duran, Z. (2017). Çocukların iletişim araçları ve internet kullanma durumu ile aile-çocuk internet bağımlılık düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(23), 219-236
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yay, M. (2019). *Dijital Ebeveynlik*. İstanbul: Yeşilay Yayınları.
- Yazıcı, E., & Gençer, E. (2016). Okul öncesi çocukların bilgi ve iletişim teknolojileriyle etkileşiminin bazı değişkenler yönünden incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2235-2252.
- Yengil, E., Güner, P. D., & Topakkaya, Ö. K. (2019). Okul öncesi çocuklarda ve ebeveynlerinde teknolojik cihaz kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Dergisi*, 10(36), 14-19.
- Yıldırım, B. (2021). *Okul Öncesi Çocukların Medya Araçları Kullanımlarında Annelerin Medya Aracılık Rollerini Ve Bilinçli Farkındalıklarının İncelenmesi* (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Yılmaz, Ö. (2018). Fen öğretiminde harmanlanmış öğrenme: avantajlar ve öğrenci alışkanlıkları. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2111-2121. DOI: 10.17218/hititsosbil.439414
- Yurdakul, K. I., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.
- Zehir, H., Zehir, K., Ağgöl Yalçın, F., & Yalçın, M. (2019). Okul öncesi dönemde çocukların teknolojik araç kullanımı ve ailelerin bu araçların kullanımını sınırlandırmada kullandığı stratejiler. *Current Research in Education*, 5(2), 88-103.
- Wong, Y. C., Ho, K. M., & Chen, H. (2015). Internet supervision and parenting in the digital age: The case of Shanghai. *The Open Family Studies Journal*, 7(1).

INVESTIGATION OF THE MEDIATIONS AND DIGITAL PARENTING AWARENESS OF PARENTS WHO HAVE EARLY CHILDHOOD CHILDREN IN MAKING THEIR CHILDREN USE MEDIA

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

2021 TÜİK “Made in Household ICT Usage Survey” of homes in Turkey in 2021 according to the findings of % 92,0 and benefited from the opportunity to access the internet from home, we are Social's “Digital in 2021: digital the latest information about the status of” according to the report, the number of people in the world use the internet in January 2021 compared to the previous year and 7.3% by % 4,66 billion. The rapid growth in this area, the small number of limitations and uncontrolled exposure to digital stimuli lead to downsides (İnci & Kandır, 2017).

Today, it is observed that children aged 0-6 years spend most of their time with technological tools such as television, computer, tablet, smartphone, digital toys (Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı & Özdiñler, 2018; Aral & Doğan Keskin, 2018). Connel, Lavricella & Wartell (2015) research in early childhood than children in other age groups of children are referring to spent more time with their parents, and parents with their children with the highest rate of joint media use the early childhood period is the period emphasize that. In addition, it is stated that the media usage styles of parents affect the children's media usage and attitude towards the media (Coyne et al., 2017). For this reason, it has become a necessity for parents with children in early childhood to recognize the risky and dangerous aspects of digital devices, to benefit from their useful aspects, to be aware of their safe use, to guide their children and to have joint digital experiences with their children (Aarsand, 2011; Yay, 2019).

The aim of this research is to determine the mediations of parents who have children in early childhood in making their children use media and their awareness of digital parenting. In line with this problem “Children of parents who have children in early childhood and parenting behaviors mediated the ability of the media in what is the level of digital awareness, gender, age, education levels, daily internet usage can differ according to the time of, and does predict them how there is a relationship between each other?” answers to sub-problems were sought.

Method

A total of 457 parents, 364 women and 93 men, who had children in the preschool period, participated in the study. The research was conducted using correlational survey model, one of the quantitative research methods. The data collected from the parents participating in the study with the personal information form, Digital Parental Awareness and Early Childhood Parental Media Mediation scales were analyzed using the IBM SPSS 26 statistical program. As the normal distribution assumption was met, parametric tests were used according to the research results decisively (Büyüköztürk, 2020). Arithmetic average, standard deviation, such as in addition to descriptive analyses, participants in the form of information to measure the differences of the variables, independent sample t-test, correlation test, regression, one-way analysis of variance (One Way Anova) and Levene's test was used as post hoc analysis.

Findings

According to the results of the research, the mediation behaviors of parents who have children in early childhood in making their children use media and the awareness levels of digital parenting are slightly higher than the average. While significant differences were found in the

awareness of parents with children in early childhood about digital parenting and their mediating behavior in making their children use media according to gender, age and daily internet usage time of parents, no significant difference was found according to educational status. It was found that there is a positive relationship between the mediating behaviors of parents in making their children use media and their awareness of digital parenting, and this relationship is statistically significant decisively. According to the results of regression analysis conducted to predict the relationship, it was concluded that parental media mediation has a significant positive effect on digital parental awareness.

Conclusion and Suggestions

Children in early childhood are most in touch with their parents at this stage of their lives and learn by taking their parents as role models. For this reason, parents should pay attention to their media usage habits and attitudes towards media tools. As a result of research, parents and parenting awareness of the levels of digital media brokerage is slightly above average. In addition, as the awareness levels of digital parenting of parents with children in early childhood increase, it is also observed that the level of awareness of mediation behaviors in making their children use media increases. Trainings can be given in order to increase the awareness of parents, media mediation and digital parenting awareness. In order for these trainings to be easily accessible to parents from all walks of life, the trainings can be given face-to-face, remotely or on different platforms through various media channels.